

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЇХ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ

У статті розглянуто категорію правового статусу й поняття прав, обов'язків та відповідальності як його основних складових. Досліджено чинне національне законодавство на предмет закріплення в ньому прав, обов'язків та відповідальності страхових компаній.

Ключові слова: статус, правовий статус, страхові компанії, суб'єктивне право, об'єктивне право, юридичні обов'язки, юридична відповідальність, адміністративно-правова відповідальність.

У своєму повсякденному житті учасники суспільних відносин – фізичні та юридичні особи, інші колективні суб'єкти постійно так чи інакше стикаються з певними ризиками, які загрожують їх життю та здоров'ю (у випадку фізичних осіб), репутації, матеріально-фінансовому благополуччю, виробничому процесу тощо. Спрогнозувати чи запланувати події, що приховують у собі такі ризики, дуже важко (а в ряді випадків узагалі неможливо), передбачити ж їх наслідки, які можуть завдати як прямих, так і непрямих втрат, ще складніше. За таких обставин шкода (втрати, збитки), завдана суб'єктам настанням ризикових ситуацій, досить часто може виявитися критичною (фатальною) для їх життєдіяльності. Втім, існують механізми, які певним чином дають змогу управляти ризиками та мінімізувати вплив їх негативних наслідків на учасників суспільних відносин. Одним із таких найбільш часто використовуваних засобів є страхування, яке належить до процедури передачі ризику. Його сутність полягає в передачі відповідальності за відшкодування можливого збитку іншому суб'єкту, що спеціалізується на таких операціях, – страховій компанії. Використання страхування означає зниження участі, а іноді навіть повну відмову суб'єкта, що постраждав від випадкової події, від участі в покритті збитків за рахунок перекладання свого ризику на страхову компанію за певну плату [16]. Тому очевидно, що страхування є важливою умовою нормального існування та стабільного розвитку соціально-економічної сфери держави, оскільки воно (страхування) орієнтоване на забезпечення зменшення частоти та розміру збитків учасників суспільного життя, що, у свою чергу, має покращити економічний добробут держави й суспільства загалом. У цьому контексті слід погодитися з думкою про те, що існування здорового сектора страхування є важливою умовою для підвищення добробуту населення та сталого економічного зростання.

Завдяки особистим та державним зусиллям ризики можуть бути значно скорочені, хоча їх повне усунення є неможливим і небажаним [19].

Враховуючи таке надзвичайне значення страхування, зрозуміло, що воно не може залишатися поза увагою державної влади, яка в міру потреби здійснює регулювання страховою діяльністю в межах країни. Одним зі способів, завдяки яким держава може впливати на ринок страхових послуг, є правове регулювання статусу його учасників, зокрема страхових компаній.

Мета статті – розглянути права, обов'язки та відповідальність страхових компаній. Для цього передбачено дослідити категорію правового статусу та чинне законодавства з погляду закріплення в ньому прав, обов'язків і відповідальності страхових компаній.

Необхідно зазначити, що проблематику страхової діяльності та ринку страхових послуг вивчали як зарубіжні, так і вітчизняні дослідники, зокрема: Дж. Гі, Дж. Садлер, Р. Стефенсон, Р. Пікус, О. Вовчак, В. Фурман, В. Бабенко, В. Базилевич, С. Осадець, З. Шелудько, О. Філонюк та ін. Втім, попри зусилля цих та інших дослідників, ціла низка питань щодо страхових послуг потребують додаткового наукового вивчення та обґрунтування, зокрема для України це пояснюється тим, що її ринок страхових послуг перебуває на етапі становлення й має у зв'язку із цим певні особливості. Так, з одного боку, його розвиток відбувається дуже стрімко: на початку 2007 р. в Україні функціонувало 411 страхових компаній, 55 з яких – компанії страхування життя. При цьому сумарний статутний капітал учасників досяг у 2004 р. позначки 8391,2 млн грн, тобто на одну компанію припадає близько 20 млн грн. Однак 120 страховиків не змогли виконати нормативів статутного капіталу. Останні декілька років ринок страхових послуг є найбільш капіталізованим серед інших небанківських фінансових ринків. Наприклад, загальна кількість страхових компаній, що працювали в Україні, у 2011 р. становила 442, у тому числі СК "life" –

64 компанії, СК "non-life" – 378 компаній (станом на 31 грудня 2010 р. – 456 компаній, у тому числі СК "life" – 67 компаній, СК "non-life" – 389 компаній); у 2012 р. – 414, у тому числі СК "life" – 62 компанії, СК "non-life" – 352 компанії (станом на 31 грудня 2011 р. – 442 компанії, у тому числі СК "life" – 64 компанії, СК "non-life" – 378 компаній); у 2013 р. – 345, у тому числі СК "life" – 62 компанії, СК "non-life" – 345 компанії (станом на 31 грудня 2012 р. – 414 компанії, у тому числі СК "life" – 62 компанії, СК "non-life" – 352 компанії) [7]. Разом із тим, з іншого боку, для українського ринку характерний суттєвий дисбаланс між різними учасниками ринку. На жаль, доходи від страхування громадян є значно меншими за доходи від корпоративного сектора. Так, обсяги зібраних страхових премій з корпоративного сектора становлять близько 80% усіх зібраних премій на ринку. Простежується й дисбаланс у галузевому розрізі. На частку страхування життя припадає лише 3,3% зібраних премій, хоч і спостерігається тенденція до незначного зростання цієї частки (2,6% у 2005 р.). Ця тенденція є тривожною для українського ринку, адже свідчить про дуже низьку платоспроможність населення. Зниження обсягів страхування життя провокує зниження в страхових компаній обсягів довгострокових інвестиційних ресурсів. До того ж ринок страхування життя характеризується незначним рівнем конкуренції – 3 провідні компанії отримали 58,5% страхових премій, що були зібрані на ринку, 10 провідних компаній – 90,1% [16].

Для того, щоб усунути ці та інші недоліки на ринку фінансових послуг України, забезпечити його стабільні функціонування та розвиток, держава вдається до відповідних заходів, зокрема, як зазначалося вище, визначає особливості правового статусу страхових компаній. Статус (від лат. "status" – становище [14, с. 545]) – це стан, становище, позиція чогось (або когось) у будь-якій структурі, системі [2, с. 1387; 15, с. 671]. Як соціальна властивість чи характеристика статус відображає співвідносний стан (позицію) індивідуума або групи в соціальній системі, що визначається за рядом ознак, специфічних для цієї системи (економічних, професійних, етнічних та інших) [10, с. 663; 18, с. 251].

Підстави для набуття того чи іншого соціального статусу можуть мати як природний, так і суто суспільний характер. Саме останні, як правило, відіграють основну роль у визначенні становища суб'єкта в тій чи іншій суспільній системі. Специфічним різновидом тих суспільних умов та факторів, що визначають статус суб'єктів, є правові норми, які походять від соціальних норм, що являють собою загальні правила поведінки людей у суспільстві, які зумовлені об'єктивними закономірностями і є результатом свідомо-вольової діяльності певної частини чи всього суспільства, що забезпечуються різноманітними засобами со-

ціального впливу [9, с. 119]. У свою чергу, під правовими нормами слід розуміти як різновид соціальної норми, загальнообов'язкове, формально визначене правило поведінки (зразок, масштаб, еталон), встановлене або санкціоноване державою як регулятор суспільних відносин, яке офіційно закріплює міру свободи й справедливості відповідно до суспільних, групових та індивідуальних інтересів (волі) населення країни, забезпечується всіма заходами державного впливу, аж до примусу [13, с. 275]. Отже, соціальний статус – це сукупність прав, привілеїв, моральних норм і обов'язків індивіда або соціальної групи, пов'язаний з виконанням первинної соціальної ролі, яка виявляється у формі поведінки, очікуваної відповідно до становища у суспільстві [4, с. 657]. А правовий, відповідно, як похідний від соціального – це комплексна інтеграційна категорія, що відображає відносини суб'єктів суспільних відносин, особи й суспільства, громадянина та держави, індивіда й колективу, а також інші соціальні зв'язки [17, с. 237]. Або ж, як зазначає Ю.С. Шемшученко, правовий статус – це сукупність прав і обов'язків, які визначають юридичний стан особи, державного органу чи міжнародної організації; комплексний показник становища певного прошарку, групи чи індивідів у соціальній системі, один з найважливіших параметрів соціальної стратифікації [11, с. 225].

З вищевикладеного можемо дійти висновку, що юридичний статус страхових компаній – це їх юридичне становище в системі тих чи інших правовідносин. Залежно від того, якими правовими нормами врегульований правовий статус страхових компаній, як, власне кажучи, і будь-яких інших суб'єктів права, він може бути конституційно-правовим, цивільно-правовим, адміністративно-правовим тощо. Зокрема, останній – це комплекс конкретно визначених суб'єктивних прав і обов'язків, які закріплені за відповідним суб'єктом нормами адміністративного права. Тобто необхідно ознакою набуття особою адміністративно-правового статусу є наявність у неї конкретних суб'єктивних прав і обов'язків, які реалізуються цією особою як в адміністративних правовідносинах, так і поза ними [1, с. 194]. На цьому ж наголошують С.В. Ківалов та Л.Р. Біла, які пишуть, що адміністративно-правовий статус осіб складається з комплексу їхніх прав і обов'язків, що закріплені нормами адміністративного права, а також гарантії захисту цих прав і обов'язків [8, с. 272].

Серед правників існують різні думки щодо кола елементів, які формують зміст правового статусу, втім, більшість одноставна в тому, що його кістяк, серцевину утворюють права, обов'язки та відповідальність.

Коли говорять про права учасників тих чи інших суспільних відносин, то мають на увазі суб'єктивне право, яке, як зазначає О.Ф. Скакун, являє собою правові норми та

принципи як певні юридично визнані можливості (свободи) суб'єкта права задовольняти власний інтерес. Термін "суб'єктивне" означає, що наданими можливостями (правами і свободами) суб'єкт на свій розсуд може скористатися або не скористатися, усе залежить від його волі (інтересу) та свідомості [13, с. 208–209]. М.В. Цвік та В.Д. Ткаченко зазначають, що суб'єктивне право – це гарантована законом міра можливої або дозволеної поведінки особи, яка належить суб'єкту незалежно від того, перебуває він у правових відносинах, з іншими суб'єктами чи ні [5, с. 342–343]. Правники наголошують на тому, що суб'єктивне право – завжди належить уповноваженій особі, яка має певний інтерес: матеріальний, духовний, політичний, сімейний тощо. Саме в задоволенні цього інтересу й полягає соціальна цінність надання особі певних правових можливостей. Можлива поведінка з реалізації певного інтересу становить зміст суб'єктивного права й заснована на бажанні уповноваженої особи. Суб'єктивне право безпосередньо пов'язано зі свободою особистості, тому є мірою цієї свободи [5, с. 342–343].

Отже, права страхових компаній – це їх можливості, передбачені варіанти поведінки, до яких страхові компанії можуть звертатися, перебуваючи в тих чи інших правовідносинах. Встановлюються ж (або передбачаються) ці можливості об'єктивним правом, тобто фактично чинним законодавством. Так, О.Ф. Скакун із цього приводу зазначає, що об'єктивне право складається з норм, виражених у законі, норм, що "говорять" про суб'єктивні права взагалі – безвідносно до конкретного суб'єкта. Наділяючи громадян суб'єктивним юридичним правом, держава нібито відкриває доступ до здійснення основних, невідчужуваних прав людини, наданих їй від народження, від природи [13, с. 209].

Незмінним супутником суб'єктивного права є юридичний обов'язок – закріплена в нормах права вимога до суб'єкта, яка виражає соціально зумовлену необхідність встановленої поведінки й забезпечена можливістю державного примусу щодо суб'єкта такої поведінки [3, с. 62]. Тобто, якщо право – це можлива поведінка, то обов'язок – це необхідна поведінка, така що вимагається від суб'єкта. При цьому слід зауважити, що основним і найбільш загальним обов'язком усіх учасників суспільних відносин є необхідність реалізовувати свої права, свободи та законні інтереси належним чином, тобто так, щоб вони не порушували встановлений у державі правопорядок. Якщо ж суб'єкти, зокрема страхові компанії, не виконують своїх обов'язків, у тому числі здійснюють свої права з порушеннями, до них може бути застосована відповідальність, яка являє собою негативну реакцію на правопорушення (делікт) і протиправну поведінку або діяльність суб'єктів (фізичних і юридичних осіб), які їх скоїли, з боку держави й суспільства та застосування державою до

деліктоздатних суб'єктів відповідних санкцій [4, с. 94]. Як бачимо, відповідальність за своєю сутністю також є специфічним обов'язком, який виникає в суб'єкта перед суспільством і державою взагалі, а також окремими конкретними учасниками суспільного життя, у результаті порушення ним встановлених правових приписів та виражається у необхідності зазнати для себе певних негативних наслідків (позбавлень).

Розмірковуючи про права страхових компаній, вважаємо, що їх доречно поділити на загальні та спеціальні. Перші, тобто загальні, у свою чергу, можна поділити на:

1) засновницькі права, які передбачають право на вільний вибір видів страхової діяльності та право на її припинення, право на вибір та зміну організаційно-правової форми страхової компанії, яка, відповідно до Ліцензійних умов провадження страхової діяльності, може створюватись у вигляді акціонерного, повного, командитного товариства або товариства з додатковою відповідальністю [12];

2) управлінські права, які дають змогу страховим компаніям в особі їх засновників (власників, керівників) самостійно визначати власну внутрішньоорганізаційну структуру, приймати рішення про створення та (або) ліквідацію відокремлених підрозділів компанії (філій, представництв тощо), приймати та змінювати установчі документи, затверджувати положення про структурні підрозділи, формувати адміністрацію страхової компанії та її відокремлених підрозділів тощо;

3) майнові права. Ця група прав передбачає можливість страхової компанії вільно, на свій розсуд розпоряджатися своїми прибутками, а також майном та іншим цінностям, які перебувають у їх власності на законних підставах. Окремо слід вказати на право страхових компаній виступати в суді відповідачем та позивачем, у тому числі в межах адміністративного судочинства, тобто під час вирішення публічно-правового спору, наприклад, оскарження в суді рішення Нацкомфінпослуг про відмову у видачі ліцензії на здійснення страхової діяльності або анулювання такої ліцензії.

Що ж стосується спеціальних публічних прав страхових компаній, то вони визначені в ст. 3, де закріплено, що страхувальники можуть укладати зі страховиками договори про страхування третіх осіб (застрахованих осіб) лише за їх згодою, крім випадків, передбачених чинним законодавством. Застраховані особи можуть набувати прав і обов'язків страхувальника згідно з договором страхування. Страхувальники мають право при укладанні договорів особистого страхування призначати за згодою застрахованої особи фізичних осіб або юридичних осіб (вигодонабувачів) для отримання страхових виплат, а також замінювати їх до настання страхового випадку, якщо інше не передбачено договором страхування. Страхувальники мають право при укладанні договорів страхування інших, ніж договори

особистого страхування, призначати фізичних осіб або юридичних осіб (вигодонабувачів), які можуть зазнати збитків у результаті настання страхового випадку, для отримання страхового відшкодування, а також замінювати їх до настання страхового випадку, якщо інше не передбачено договором страхування [6]. Окрім зазначеної статті, права страхових компаній також визначаються ст. 11–13, 15 Закону “Про страхування”, які передбачають можливість страхувальників здійснювати свою діяльність на засадах співстрахування й перестрахування, безпосередньо та через посередників, утворювати спілки, асоціації й інші об’єднання для координації своєї діяльності, захисту інтересів своїх членів та здійснення спільних програм, якщо їх утворення не суперечить законодавству України. Слід наголосити на тому, що зазначені об’єднання страховиків (спілки, асоціації тощо) не можуть займатися страховою діяльністю [6].

Що стосується обов’язків страхових компаній, то в юридичній літературі, коли йдеться про них, як правило, вказують ст. 20 Закону України “Про страхування” [6] та ст. 988 Цивільного кодексу України [20], в яких закріплено основні обов’язки страховика. Очевидно, що перелік обов’язків, закріплений у згаданих статтях, по-перше, не є вичерпним, а по-друге, він в основному стосується необхідної поведінки страхових компаній у межах договірних відносин, тобто ці обов’язки мають цивільно-правовий характер. Водночас страхові компанії є суб’єктом й інших правовідносин, зокрема адміністративно-правових, в яких вони також мають ряд обов’язків. Такі обов’язки, окрім уже зазначеного Закону “Про страхування”, передбачено також Розпорядженням Держфінпослуг “Про затвердження Ліцензійних умов провадження страхової діяльності”, Законами “Про обов’язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів” від 1 липня 2004 р. № 1961-IV, “Про ліцензування певних видів господарської діяльності” від 1 червня 2000 р. № 1775-III, “Про захист економічної конкуренції” від 11 січня 2001 р. № 2210-III, Податковим кодексом України від 2 грудня 2010 р. № 2755-V тощо. Цими та іншими нормативно-правовими документами встановлено обов’язкові страхових компаній щодо отримання ліцензій і виконання ліцензійних вимог, дотримання антимонопольного законодавства, здійснення податкових та інших обов’язкових платежів, дотримання порядку ведення бухгалтерської, звітної й іншої документації тощо. Зазначимо, що права та обов’язки страхових компаній у судовому процесі визначено відповідним процесуальним законодавством, зокрема Кодексом адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV.

У випадку ж, якщо страхова компанія не виконує належним чином обов’язків чи реалізує свої права з порушенням вимог чинного законодавства, до них, як ми вже ззна-

чали вище по тексту, може бути застосована юридична відповідальність. Залежно від виду вчиненого правопорушення відповідальність може бути цивільно-правовою, матеріальною, дисциплінарною, адміністративною, кримінальною. Враховуючи, що нас цікавить адміністративно-правовий аспект правового статусу страхових компаній, особливий інтерес становить саме адміністративна відповідальність, яка є сукупністю адміністративних правовідносин, що виникають у зв’язку із застосуванням уповноваженими органами (посадовими особами) до осіб, які вчинили адміністративний проступок, передбачених нормами адміністративного права особливих санкцій – адміністративних стягнень [1, с. 430–431].

Висновки. На завершення можемо зробити висновок про те, що сьогодні немає єдиного нормативно-правового акта, який би закріплював більш-менш повний перелік основних прав та обов’язків страхових компаній. Нормативні приписи про їх суб’єктивні права та юридичні обов’язки розкидані по цілому ряду нормативно-правових актів різної юридичної сили, що значно ускладнює визначення обсягу правосуб’єктності страхових компаній в адміністративних та інших правовідносинах.

Список використаної літератури

1. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник : у 2 т. / ред. колегія: В.Б. Авер’янов (голова). – К : Юридична думка, 2004. – Т. 1. Загальна частина. – 584 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К. : Ірпінь : Перун, 2005. – С. 1728.
3. Ем В.С. К вопросу о понятии, содержания и сущности правовых обязанностей / В.С. Ем // Вестник Московского университета. Серия 11: Право. – 1981. – № 1. – С. 56–62.
4. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М. Михненко та ін. ; за ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трошинського, Ю.П. Сурміна. – К. : НАДУ, 2010. – 820 с.
5. Загальна теорія держави і права : [підруч. для студ. юрид. спец. вищих навч. закл. / М.В. Цвік, В.Д. Ткаченко, Л.Л. Богачова та ін. ; за ред. М.В. Цвіка, В.Д. Ткаченка, О.В. Петришина. – Х. : Право, 2002. – 432 с.
6. Про страхування : Закон України від 7 березня 1996 р. № 85/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 18. – Ст. 78.
7. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України [Електронний ресурс] // Інтернет-сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/content/informaciya-pro-stan-i-rozvitok.html>.

8. Ківалов С.В. Адміністративне право України : навч.-метод. посіб. / С.В. Ківалов, Л.Р. Біла. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Одеса : Юридична література, 2002. – 312 с.
9. Кравчук М.В. Теорія держави і права. Проблеми теорії держави і права : навч. посіб. / М.В. Кравчук. – 3-тє вид., змін. і доп. – Тернопіль : Карт-бланш, 2002. – 247 с.
10. Новейший философский словарь / сост. А.А. Грицанов. – Мн. : Изд. В.М. Скакун, 1998. – 896 с.
11. Політичний енциклопедичний словник : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / упоряд. : В.П. Горбатенко, А.Г. Саприкін ; за ред. Ю.С. Шемчушенка, В.Д. Бабкіна. – К. : Генеза, 1997. – 400 с.
12. Про затвердження Ліцензійних умов провадження страхової діяльності : Розпорядження Держфінпослуг від 28 серпня 2003 р. № 40 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0805-03>.
13. Скакун О.Ф. Теорія держави і права : підручник / О.Ф. Скакун ; пер. з рос. – Х. : Консум, 2001. – 656 с.
14. Словник іншомовних слів / уклад.: С.М. Морозов, Л.М. Шкарапута. – К. : Наукова думка, 2000. – С. 680.
15. Словник Української мови : в 11 т. (1970–1980 рр.) / ред. кол. І.К. Білодід, А.А. Бурячок та ін. – К. : Наукова думка, 1974. – Т. 9. – С. 918.
16. Страхування : підручник [Електронний ресурс] / за ред. В.Д. Базилевича. – К. : Знання, 2008. – 1019 с. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1584072-042387/strahova_sprava/strahuvannya_-_bazilevich_vd.
17. Теория государства и права : курс лекций / под ред. Н.И. Матузова, А.В. Малько. – М. : Юристъ, 1997. – 672 с.
18. Философский энциклопедический словарь / сост. С.С. Аверинцев, Э.А. Араб-Оглы, Л.Ф. Ильичев, С.М. Ковалев, Н.М. Ланда. – 2-е изд. – М. : Сов. Энциклопедия, 1989. – 815 с.
19. Волкер Х. Значення сектора страхування для економічного розвитку в Україні: аналіз та рекомендації для економічної політики [Електронний ресурс] / Хенке Волкер, Требеш Крістоф, Джуччі Рікардо ; Ін-т економічних досліджень та політичних консультацій. – Режим доступу: http://www.ier.com.ua/ua/publications/-consultancy_work/?pid=1877.
20. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.

Стаття надійшла до редакції 05.02.2014.

Жук А.А. Права и обязанности страховых компаний как элемент их административно-правового статуса

В статье рассматриваются категория правового статуса и понятие прав, обязанностей как его основных составляющих. Исследуется действующее национальное законодательство на предмет закрепления в нем прав и обязанностей страховых компаний.

Ключевые слова: статус, правовой статус, страховые компании, субъективное право, объективное право, юридические обязанности, юридическая ответственность, административно-правовая ответственность.

Zhuk O. Rights and Obligations of Insurance Companies as Part of Their Administrative and Legal Status

The article deals with the legal status of a category and concept of rights, duties and responsibilities as its main components. Investigated the current national legislation for fixing it right, duties and responsibilities of insurance companies. Underline, that insurance is the important condition of normal existence and stable development of social and economic sphere of the state, so as it (insurance) diminishing of frequency and size of losses of participants of public life which in same queue must improve economic welfare of the state and society on the whole oriented to providing. Taking into account such extraordinary value of insurance for society and state, clearly, that it can not remain out of eyeshot state power which on the measure of necessity carries out adjusting insurance activity within the limits of country. One of methods due to which the state can influence there is the legal adjusting of status of his participants to the market of insurance services, in particular insurance companies.

A conclusion is done that today there is not the unique normatively legal to the act which would fasten the complete list of basic rights and duties of insurance companies. Normative orders about their equitable rights and legal duties are sparse on a number of normative acts of different legal force which considerably complicates determination of volume of plenary powers of insurance companies in administrative and other legal relationships.

Key words: status, legal status, insurance companies, subjective law, objective law, legal responsibilities, legal liability, administrative liability.